

GP

Gemenskap & påverkan

NUMMER 3, SEPTEMBER 2024
MEDLEMTIDNING FÖR FDUV OCH DUV-FÖRENINGAR

TEMA:

GLÄDJE

”Man blir alltid
glad av läger”

Sidan 4

Målandet blev en
vändpunkt för Jasmin

Sidan 9

Glädje som
pedagogiskt verktyg

Sidan 14

Tankar om glädje

Lättläst på sidan 25

Innehåll

3 Ledare: Ljusglimtar i förändringens tid

4 "Man blir alltid glad av läger"

När sommarlägren är som bäst trivs både deltagare och ledare. Det uppstår en stark gemenskap och oförglömliga lägerminnen föds. Vi har besökt två läger på Solvalla.

8 Kolumn: Se det stora i det lilla

9 Målandet blev en vändpunkt för Jasmin

Från att knappt ha velat hålla i en penna älskar Jasmin Maier numera att måla och hennes andra konstutställning har just avslutats. Tack vare målandet har hon tagit jättekälv också inom flera andra områden. "Jag kan ju!" brukar hon ropa.

13 Lärums tipsar: Glädje och sorg – material om känslor

14 Glädjens vidunderliga kraft

Specialklasslärare Catarina "Ina" Lindroos jobbar med glädjen som utgångspunkt och pedagogisk metod.

17 Kolumn: Föreningsliv – en väg till gemenskap

18 Påverkan: Funktionshinderlagen riskerar bli en försämring

19 Notiser

21 Kalender

25 LÄTTLÄST

25 Tankar om glädje

26 Delta i forskning

27 Minnen från lägersommaren

31 FÖRENINGINFO

35 Föreningsprofilen Kenneth Eriksson

s. 4

s. 9

s. 14

s. 27

Gemenskap & påverkan (GP) är FDUV:s tidning som bevakar funktionsrättsområdet, särskilt sådant som berör svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och deras familjer. Tidningen skickas till alla medlemmar i DUV-föreningarna och Steg för Steg. GP utkommer med fyra nummer per år.

Nästa nummer utkommer vecka 48. Skicka material senast 30.10.2024.

Respons och material:

gp@fduv.fi eller per post till
Tidningen Gemenskap & påverkan
FDUV, Nordenskiöldsgatan 18 A,
00250 Helsingfors

Ansvarig utgivare:

Annette Tallberg-Hahtela

Redaktionssekreterare:

Matilda Hemnell

Redaktionsråd:

Alexandra Frisk
Matilda Hemnell
Sofia Jernström
Susanne Tuure
Maria Österlund

Layout och ombrytning:

Linnéa Sjöholm

Pärmbild: Oliver Vihtonen.

Foto: Sofia Jernström

Adressändringar

och prenumerationer:

lotta.vaskola-aminne@fduv.fi

040 162 72 02

Priset för en årsprenumeration är 40 €.

Upplaga: 2 500

Tryckeri: Waasa Graphics, Vasa 2024

ISSN 2736-8130 (print)

ISSN 2736-8149 (online)

Ljusglimtar i förändringens tid

Foto: Sofia Jernström

I en värld som ständigt förändras, där varje dag kan föra med sig nya utmaningar, är det viktigt att hålla fast vid de ljuspunkter som ger oss glädje. Glädje kan finnas i det lilla - ett leende, en hjälpsam hand eller en lugn stund. Den kan också finnas i de stora ögonblicken - att nå ett mål, att skapa nya vänskapsband, eller att övervinna en svårighet.

Glädje är också känslan jag får då jag ser tillbaka på ännu en lyckad sommar med lägerverksamhet på olika håll i Svenskfinland. För många är lägren årets höjdpunkt. Det är fint att få komma bort en stund, träffa nya och gamla bekanta och njuta av sommar, sol och nya upplevelser. Ta en titt på minnen från sommarlägren längre fram i tidningen.

På FDUV gläds vi också åt att vi i höst startar projektet *Funktionsrätt i praktiken*. Inom projektet kommer vi att samla påverkansgrupper i de enskilda välfärdsområdena för att samla in och sprida information om hur tjänsterna byggs upp inom respektive välfärdsområde. Vi ska också sprida goda modeller och särskilt viktigt är att försöka öka delaktigheten för personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning, genom att skapa servicetagarråd. Läs mer om projektet på sidan 19.

Trots ljusglimtarna ska vi inte blunda för utmaningarna. Vi lever i en tid där samhället genomgår stora förändringar som påverkar personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga - och tyvärr inte alltid till det bättre. Förändring kan väcka oro och osäkerhet om framtiden. Men genom hela vår 70-åriga historia har vi inte låtit förändringar skrämra oss, utan tvärtom kavlat upp ärmarna och krävt att få vara med och påverka för en bättre morgondag. Det är viktigt att vi tillsammans - medlemmar, föreningar och personal - arbetar för att de nya modeller som byggs upp inom social- och hälsovård blir så bra som möjligt och att ingen blir lämnad utan stöd.

Oavsett vad framtiden för med sig, är vi starkare tillsammans.

Avslutningsvis vill jag passa på att välkomna er till vårt jubileumsseminarium den 13 november i Helsingfors.

Annette Tallberg-Hahtela,
verksamhetsledare

”Man blir alltid glad av läger”

När sommarlägren är som bäst trivs både deltagare och ledare. Det uppstår en stark gemenskap och oförglömliga lägerminnen föds.

Parkeringsplatsen på Solvalla är tyst och tom, men när jag öppnar dörren till internatbyggnaden Elevgården möts jag av ett sorl av gitarrspel, skratt och småprat. Ett tiotal par skor ligger utspridda i hallen. Längre in i korridoren är varje sovrumsdörr prydd med en omsorgsfullt dekorerad namnskylt. Det kan bara betyda en sak: Det är läger på gång.

Rörelse i naturen

Den här veckan är det två FDUV-läger på Solvalla i Esbo, ett äventyrläger för barn och ett actionläger för unga. En del av programmet under lägren ordnas i samarbete med Finlands Svenska Idrott (FSI). Idrottsprogrammet leds av **Lotta Nylund**, som arbetar på FSI med att främja anpassad idrott och motion på svenska.

För äventyrlägers deltagare börjar dagen med aktiviteter ute i naturen. Gruppen promenerar tillsammans längs en av vandringslederna i skogen. Efter en stund stannar Lotta för att ge instruktioner till dagens första uppgift.

- Nu får ni alla göra en egen liten grop åt er här i sanden. Er första uppgift är att samla fem kottar i er grop, säger Lotta.

Nästa uppdrag är att hitta tre pinnar. Sedan två löv. Alla jobbar snabbt och effektivt tills groparna är fyllda. En del deltagares blåfärgade munnar skvallrar om att de också har gjort en del andra fynd på vägen.

- Den här uppgiften klarade ni jättefint! Alla har hittat någonting i skogen. Nu kan vi ge en applåd åt oss själva, säger Lotta.

Efter en stunds promenad når vi en utkiksplats där man kan spana ut över skogen och vattnet. Sedan fortsätter promenaden. Med jämna mellanrum stannar Lotta gruppen för att presentera en ny uppgift. Deltagarna får leta reda på tre föremål som alla känns olika och prova på att kasta kottar på olika sätt.

När vi kommer tillbaka till lägergården smakar det riktigt gott med lunch.

Lotta Nylund från Finlands Svenska Idrott leder idrottsprogram på lägren, här tillsammans med ”lägerveteranen” Malin Leppänen.

”

Det är roligt att få testa på sådant som man inte annars gör.

Action på actionläger med Artur Kettunen, Sofia Ala-Heikkilä och Oliver Vihtonen.

Läger är roligt! - Man får nya kompisar, säger Oliver Vihtonen.
- Det är så roligt program, tycker Benjamin Eklöf.

Dags för paralympiska spelen

På eftermiddagen är det dags för gemensamt idrottsprogram för båda lägren. Lotta har förberett en variant av paralympiska spelen med grenar som gåfotboll, innebandy och trickbana. Nu är det innebandy och fotboll på agendan. Deltagarna delas in i lag och så är matcherna i gång.

- Skjut mot målet, skjut mot målet! Oj, vilket fint skott! ropar **Otto Auranen**.

Det gröna laget tjoar högt när de gör mål.

Stämningen är uppsluppen. De som inte vill idrotta roar sig med mölkkyspel eller sitter på gräsmattan och hejar. Att deltagarna har ett så brett åldersspann, 9-34 år, är det ingen som verkar bry sig om. Alla umgås med alla.

En av de ivrigaste fotbollsspelarna är **Oliver Vihtonen**. Efter den intensiva matchen är han inte det minsta trött, det verkar som om han hade kunnat fortsätta hur länge som helst.

- Jag tycker att det är roligt att vara på Solvalla. Man får nya kompisar här. Det bästa med lägret har varit maten. Och att spela fotboll!

Oliver var på sitt första läger när han var liten. Nu är han 20 år och tycker fortfarande lika mycket om läger.

- När det här lägret är slut tror jag att jag kommer längta till nästa läger. Man blir alltid glad av läger, säger Oliver.

Idrott, bastu och disco är bäst

Benjamin Eklöf är på FDUV:s sommarläger för första gången. Han har ändå lite lägervana från förut eftersom han deltog i sportlovslägret som ordnades på Solvalla i vintras.

- Det är kiva att vara på läger. Det är så roligt program här, säger Benjamin.

Benjamin berättar att han har tyckt speciellt mycket om idrottsprogrammet i skogen och bastubadandet. Han trivdes också bra på filmkvällen. I kväll är det dags för en annan höjdpunkt: discot.

- Vi ska lyssna på bra musik och äta någonting gott, berättar Benjamin.

En annan lägerdeltagare som ser fram emot discot är **Malin Leppänen**.

- Disco är det bästa med läger! Jag ser fram emot att dansa. Min favoritlåt på disco är *Säg mig var du står* av Carola, säger Malin och börjar nynna på låten.

Malin är en riktig lägerveteran. Hon har deltagit i FDUV:s läger i många år, och skulle gärna komma på läger ännu oftare om hon fick chansen.

- Jag tyckte speciellt mycket om att vara på läger på Högsand. Det var roligt att allting var så nära på lägergården. Men Solvalla är nog lika bra som Högsand.

På det här lägret har Malin bland annat hunnit spela fotboll, vara ute i skogen och simma.

- Det är roligt att få testa på sådant som man inte annars gör, berättar Malin.

→

Konsten att ordna ett lyckat läger

För att lägren ska vara trygga och roliga för alla är det viktigt att det finns tillräckligt med ledare på plats. På varje läger finns minst en ansvarig ledare, en läkemedelsansvarig ledare och ett antal övriga ledare. Den här veckan fungerar **Mats Rosenqvist** som ansvarig ledare för äventyrlägret, och **Molly Pastewka** för actionlägret.

- Om jag skulle beskriva FDUV:s läger med tre ord så skulle jag säga att de är givande, lärorika och spralliga, säger Mats.

- Ett ord som jag kommer att tänka på är gemenskap. Och så är lägren roliga och energiska, säger Molly.

Mats och Molly tycker att de flesta deltagarna är ivriga när de kommer på läger.

- Många har varit på läger tidigare, och de har kanske en del förväntningar på hur veckan kommer att vara. De kan redan från början fråga efter vissa lägertraditioner, till exempel om vi kommer att ha disco. De som är första gången på läger kan i sin tur vara lite nervösa över att vara borta hemifrån, säger Molly.

En av de ansvariga ledarnas viktigaste uppgifter är att planera lägerprogrammet. Det är inte alltid helt enkelt att planera ett program som passar alla deltagare, och det kan finnas många önskemål och behov att ta i beaktande.

- När jag gör en skiss över veckans program så brukar jag först lägga in alla måltider, och så börjar jag fundera på vad man hinner göra däremellan, skrattar Mats.

Vissa traditioner på läger är mer eller mindre givna. Andra aktiviteter varierar från läger till läger, både beroende på deltagargruppen och eventuella teman som programmet kretsar kring.

- Det underlättar att bygga programmet runt ett tema. Den här veckans tema är action, och vi har därför haft många inplanerade idrottsaktiviteter. Utöver det har jag funderat på deltagarnas intressen och förmågor när jag har planerat programmet, säger Molly.

Det är inte alltid en självklarhet att programmet går att förverkliga enligt plan. Ibland måste man tänka om och improvisera.

Äventyr i Solvallaskogen. I förgrunden Rafael Metso. Mats Rosenqvist (i gul rock) är ansvarig ledare.

”

Det kändes som att deltagarna gjorde hela lägret. Vi gav ramar och de målade hela tavlan.

- På det här lägret tycker jag att det har gått relativt bra att förverkliga det planerade programmet. Det har ändå funnits stunder då någon deltagare inte har velat delta i den planerade aktiviteten. Då kan det hända att den deltagaren behöver göra någonting annat med sin ledare, berättar Mats.

Fokus på gemenskapen

En av nycklarna till ett lyckat läger är att bygga en stark gemenskap i gruppen, både bland deltagarna och ledarna. I bästa fall sker det mer eller mindre automatiskt när man äter, sover och tillbringar tid med varandra dygnet runt.

- Man *bondar* på ett helt annat sätt när man lever tillsammans i fem dagar, säger Mats.

Alla ledare har huvudansvar för en eller flera deltagare. Samtidigt är det viktigt att inte vara för låst vid den indelningen.

- Även om man som ledare har huvudansvar för någon viss deltagare så kan man också umgås med andra deltagare under lägets gång. Jag tycker att ombytet brukar ske ganska naturligt. Jag tror också att det bidrar till att deltagarna känner sig trygga med alla ledare, säger Molly.

- Vi umgås ju oftast i grupp och gör allt tillsammans, tillägger Mats.

Superhjältar och sångstunder

Både Molly och Mats har jobbat på flera läger tidigare, och har många fina lägerminnen.

- Jag minns särskilt veckoslutslägret med påsktema nu i våras. Det blev en massa teaterprogram och improvisationslekar även om det inte alls var planerat så, minns Molly.

- Jo, det kändes som att deltagarna gjorde hela lägret. Vi gav ramar och de målade hela tavlan, säger Mats.

Mats har också ett annat favoritminne.

- Jag kommer att tänka på ett lägerdisco förra sommaren. Det ordnades två läger samtidigt här på Solvalla den veckan så vi var ett jättestort gäng. Det var ett coolt disco, för alla gick så *all in*.

Också den här veckan har många gemensamma minnen skapats.

- På äventyrlägret har många av våra aktiviteter kretsat kring temat superhjältar. Före lägret skrev jag några verser om en superhjälte som heter Sam. Här på lägret fick deltagarna sedan skriva en fortsättning på sången. Det var fint att vi alla skapade någonting gemensamt, berättar Mats.

- Jag tyckte det var roligt då vi hade en spontan Allsång på Skansen-kväll. Alla var så taggade och sjöng med, så det var mysigt, säger Molly.

På kvällen är det dags för det efterlängtade lägerdiscot. Serpentinerna är redan upphängda, snacksen inhandlade och spellistan med danslåtar fixad. Snart kommer den tomma festsalen på Solvalla att vara full av liv.

Ännu ett lägerminne föds.

Text: Anna Ilmoni
Foto: Sofia Jernström

Se det stora i det lilla

När jag påbörjade min rehabilitering efter en lång sjukdomsperiod, längtade jag efter att lämna gamla bördor bakom mig. Jag längtade efter mindre sorg och smärta. I stället ville jag hitta lycka, glädje och hopp.

Jag insåg att det inte fanns någon snabb lösning. Vägen framåt skulle bli lång och svår. Jag visste att jag behövde fokusera på små steg, men visste inte hur.

Det var när jag började följa med min katt på hennes äventyr i trädgården som jag lärde mig att uppskatta det lilla. Jag observerade allt hon såg: grässtrån som böjde sig, doftrika blommor, bladens rörelser i vinden. Genom att fotografera dessa små upptäckter och dela dem på sociala medier fann jag ny mening och glädje i livet.

Att våga prova nya vägar och se det stora i det lilla är viktigt för att hitta glädje. Många personer med intellektuell funktionsnedsättning har en beundransvärd förmåga att göra just detta. Som förälder till ett funkisbarn har jag lärt mig att uppskatta små framsteg. Varje framsteg är en stor anledning till firande.

Ett glatt minne från sommaren var när vi besökte Lurens Sommar-teater för att se *Skattkammarön*. Före besöket var jag nervös. Orkar min son se hela pjäsen? Tänk om han vill upp på scenen mitt i? Tänk om det blir raseriutbrott?

Det blev ändå en fantastisk upplevelse. Min son uttryckte sin glädje med höga ljud och vilda rörelser. Hans glädje smittade av sig på publiken och hela ensemblen, vilket gjorde besöket oförlömligt.

Jag minns hösten 2013 och artikeln *Mika börjar skolan* i Hem och Skola-tidningen där jag intervjuades inför min sons grundskolestart. Elva år har gått sedan dess. I våras fick Mika sitt avgångsbetyg från grundskolan. I skrivande stund har min son nyss anlänt till sin nya skola Optima där han börjat på TELMA-utbildningen, som handleder till arbete och självständigt liv.

Då barnet har en intellektuell funktionsnedsättning får frågorna om att växa och bli självständig oundvikligen en annan dimension. Barnet kanske aldrig riktigt genomgår övergången från beroende ungdom, till oberoende, yrkesaktiv vuxen. Det växer småningom ur rollen som ungdom, men stannar kvar i beroende till andra. Det är många känslor som är inblandade.

Övergången från grundskola till andra stadiet har varit laddad med många förväntningar. Det är ett stort och viktigt steg i Mikas och hela familjens liv. Det känns spännande för alla inblandade. Flera gånger under det sista året i grundskolan har Mika upplyst oss vuxna med orden: "Sista året i Toppan" (hans grundskola) och knackat med pek fingret vid ordet "sista". Han har hela tiden verkat vara redo för en övergång och ny start.

Just nu känner jag tacksamhet. Jag fick nyss en bild på Mika som sitter vid sin plats i sitt nya klassrum och ler. Jag känner lycka, glädje och hopp. Är man tacksam för det lilla ser man väldigt snart att det finns mycket att vara tacksam för.

Foto: Privat

”

Som förälder till ett funkisbarn har jag lärt mig att uppskatta små framsteg.

Monica Björkell,
förälder till en tonårig funkispojke, familjestödjare och frilansredaktör

Målandet blev en vändpunkt för Jasmin

Från att knappt ha velat hålla i en penna älskar Jasmin Maier numera att måla, och hennes andra konstutställning har just avslutats. Men undvik att dra i gång en diskussion med henne medan hon målar, för då är det endast Jasmin, penseln och färgerna som existerar.

Jasmin Maier har blicken riktad mot pappret. Hon målar intensivt och färgerna blir fler och fler. Till slut undrar **Susanne Hagström-Korhonen**, Jasmins skolhandledare, om hon verkligen ska blanda dem alla? Som svar vänder Jasmin på penseln och drar med änden av trä mot det hon målat. I den mörka färgen på pappret drar hon fram nya motiv och färgerna som gömde sig där bakom dyker upp igen.

- Titta, hon hade nog en plan från början. Hon visste vad hon gjorde, säger Susanne och ler.

Efter en stund skjuter Jasmin målningen ifrån sig och konstaterar glatt:

- Nu är det klart.

Medan hon målar ger hon hundra procent, sedan sätter hon punkt utan att tveka.

- Hon brukar inte vilja diskutera målningarna i efterhand, utan när hon är klar vill hon gå vidare. Och medan hon målar är hon uppslukad och har inte behov av att berätta eller hinner inte. Hon är helt inne i sin process. Sedan när hon är färdig ser hon ofta väldigt nöjd ut.

Jasmin är 14 år, har autism och Downs syndrom och går i Haga skola i Vasa. Före det senaste läsåret visade hon inget intresse av att måla. Faktum är att hon inte ens ville hålla i en penna i skolan. Hon hade gått igenom en tuff period då hon under en tid varit utan egen handledare.

- Nog hade vi ju förstått att hon var ledsen, men det är först i efterhand vi har förstått hur pass jobbigt det var för henne. Så ledsen som hon var under den perioden har hon nog aldrig varit, berättar Jasmins mamma, **Anna-Lena Maier**.

I målandet fick Jasmin vara fri och känna glädjen av att lyckas

Under höstterminen 2022 började Susanne arbeta som Jasmins handledare. Hon tänker tillbaka på hur förändringen började, och kommer ihåg att musiken spelade en stor roll. Det här var under våren 2023, och Jasmin hade tills dess varit väldigt sluten.

- Vi började sjunga sådant som fanns i hennes värld, det var många av **Astrid Lindgrens** sånger. Därifrån fick vi en impuls till ett gemensamt språk och hon började dela med sig.

Efter en tid gav Susanne Jasmin en pensel och ett papper. Redan vid det tillfället märkte Susanne att det här var något utöver det vanliga - Jasmin och målandet hade plötsligt funnit varandra.

- Jag hoppades att hon skulle få känna glädjen och kroppsligheten. Jag ville att hon själv skulle få bestämma vad som hamnade på pappret, utan påtryckningar utifrån. Den ursprungliga tanken var bara att hon skulle få uppleva hur det var att forma något på ett papper. Blockeringarna som ofta finns hos barn med specialbehov under den vanliga undervisningen, eftersom man är i sin egen värld, finns inte under målandet.

Susanne tar fram sin kamera och visar upp ett urval av Jasmins utställda tavlor i kronologisk ordning. I början syns mycket blått och grönt, och många mörka inslag. Susanne berättar att färgerna har blivit fler efter hand, men att motiven och elementen växlar.

Förberedelser inför Jasmin Maiers första konstutställning. - Utställningen gick jättebra! Jasmin fick mycket beröm och var i sitt esse, berättar mamma Anna-Lena Maier.

”

Det märks att hon processar mycket tankar och känslor medan hon målar.

- Det märks att hon processar mycket tankar och känslor medan hon målar, säger Susanne, och Anna-Lena håller med:

- Jag skulle säga att det hon målar är olika från dag till dag. Jag märker att hon målar medvetet och att det finns en betydelse med det. Att hon inte väljer färger på måfå, utan det finns en plan bakom motivet. Tidigare har hon tyckt om färger, men inte alls målat som nu.

Jasmins intresse för att skapa på pappret sträcker sig numera längre än till målandet. Hennes tal är begränsat, men hon har under det senaste året knäckt både läs- och skrivkoden, och även börjat räkna. Dansar och rör sig gör hon gärna, också under skoltid.

- Det märks att hon har tagit ett jättekliv i skolan. Jasmin har ett stort ordförråd och kan mera än hon visar, men hon behöver vara motiverad och på humör. Från att ofta ha sagt "jag kan inte" eller "orkar inte" har det svängt till att hon säger att hon kan, och hon är stolt över att hon kan, säger Anna-Lena.

Också Susanne är glad över alla Jasmins egna initiativ.

- Det är det mest positiva. Hon är så motiverad nu. Förutom att hon har blivit friare i att använda penna och pensel så har hon blivit det på andra sätt också. Från att ha varit ganska stillasittande är hon väldigt aktiv, och jag ser att hon är glad över allt hon klarar. "Jag kan ju!" brukar hon ropa.

Egen utställning och växande musikintresse

Maj blev en stor månad för Jasmin, då hennes konst ställdes ut i Folkhälsanhuset i Vasa. Förutom Folkhälsan var DUV och konstnären och bildkonstläraren **Minna Rajala** med om att förverkliga utställningen, och det blev en mycket lyckad vernissage.

- Utställningen gick jättebra! Det var flera bekanta från skolan på vernissagen, och flera anhöriga, så det var över 40 personer på plats under kvällen. Det var så roligt, Jasmin fick mycket beröm och var i sitt esse. Hon var väldigt nöjd efteråt, berättar Anna-Lena.

Nu när vi sitter i Jasmins klassrum tillsammans med Susanne, och en klasskompis som också är i färd med att måla, ser Jasmin också väldigt nöjd ut. Hon har gått över från att måla till att rita och skriva med färgpennor,

Jasmin Maier med skolhandledaren Susanne Hagström-Korhonen.

”

Hon har tagit ett jättekliv i skolan.

Jamins mamma Anna-Lena Maier berättar om Jasmins stora framsteg. Från att ofta ha sagt "jag kan inte" har det svängt till att hon stolt konstaterar att hon kan.

och berättar att hon ritar en orm ur en saga. Böcker är ett annat av hennes intressen, och vi kommer igen in på Astrid Lindgren.

- Saltkråkan, Karlsson, Madicken ...

Listan är lång när Jasmin räknar upp alla sina favoriter. Men musikstilen har breddats, och Astridsångerna får samsas med allt mellan himmel och jord, inklusive hårdrock.

- Vi har allt från barnmusik till klassisk musik hemma. Jag har själv alltid tyckt om musik och Jasmin älskar musik, men hon har varit noga med vad hon vill lyssna på. Nu lyssnar hon på i princip allt. Ofta när hon kommer hem går hon direkt till rummet och sätter i gång. Och i bilen är det en självklarhet att radion ska vara på. Jasmin sjunger glatt med och kan många sånger utantill. Det spelar ingen roll vilket språk som sjungs, hon hänger bra med ändå.

Jasmins resa i konstens och musikens värld verkar bara ha börjat. I våras reste hon och Susanne till Tammerfors på festivalen Skolmusik 2024, och i slutet av augusti var Jasmins tavlor utställda på Kulturhuset i Korsholm. Men även en hugad kulturutövare behöver få ta paus mellan varven. Denna fredag ser Jasmin fram emot att hoppa i taxin, komma hem och få äta något riktigt gott:

- Chips, ostbågar och cola! skrattar hon och ställer undan ritblocket för den här gången.

”

Jag ser att hon är glad över allt hon klarar. 'Jag kan ju!' brukar hon ropa.

Text: Pia Backman-Nord

Foto: Ann Britt-Pada

Glädje och sorg – material om känslor

Lärum ger tips på litteratur och läromedel som behandlar känslor och som passar för barn och unga i olika åldrar och med olika behov.

Glädje känns härligt, det pirrar i magen, det blir varmt och mysigt i kroppen, leendet växer på läpparna och vi skrattar. Känslan berättar om välbehag, att vi är glada och mår bra.

Men det finns också andra känslor som är minst lika viktiga även om de känns annorlunda i kroppen. Det finns inga bra eller dåliga känslor utan alla känslor är okej och lika viktiga. Känslorna berättar för oss vad det är som händer runt omkring men också inuti oss.

Oavsett ålder är det viktigt att öva sig på att förstå sina känslor så att man kan hantera dem. Det hjälper oss att fungera i vardagen. När vi förstår och tar hand om våra känslor är det också lättare att förstå andras känslor.

Mina känslor och jag – lätta boken om glädje, sorg och allt där emellan

Mina känslor och jag är en lättläst faktabok om känslor skriven av psykologen Liv Svirsky. I boken får du tips och fakta om olika känslor samtidigt som du får följa med Mary som genom händelser under sommarlovet upplever olika känslor. Boken riktar sig till elever i årskurs 4-6 men passar även ypperligt som högläsningsbok hemma. Boken har även fina illustrationer att samtala kring.

Till serien hör också två andra böcker. *Jag och allt det nya - lätta boken om förändringar, oro och stress* passar perfekt för den som är mitt emellan barn och ungdom. I boken får du följa med Mary som börjar i årskurs 6 i en ny skola. *Jag och alla andra - lätta boken om gruppträck, ansvar och avundsjuka* riktar sig till alla nyblivna tonåringar. I den här boken får du läsa om skam och avund, gruppträck och om att stå upp för sig själv. Boken är uppbyggd på samma sätt, lättläst fakta varvat med berättelsen om Mary som i den här boken börjar högstadiet.

Livsviktigt 1

Livsviktigt 1 av Birgit Kimber är ett läromedel om känslor riktat till elever med särskilda stödbehov. Upplägget är tydligt och luftigt, med bilder och få uppgifter per sida. I boken får eleven arbeta med känslor på olika sätt. Uppgifterna utgår från eleven som bland annat får reflektera över var i kroppen det känns när hen är glad och vad det är som gör hen glad samt öva på att uttrycka åsikter. Eleven får också lära sig olika tekniker för att hantera sina känslor och reflektera över hur hen själv hanterar till exempel ilska. Till boken finns en lärarhandledning med tips på hur man kan planera och genomföra varje övning i boken.

Petter hjärta Ellen – ett läromedel om livsfrågor

I *Petter hjärta Ellen* erbjuds stöd i att jobba med livsfrågor för ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning. Boken av Marita Holgersson och Helena Helander riktar sig till lärare och speciallärare men fungerar också som stöd för diskussion inom dagverksamhet eller hemma.

I boken behandlas livsfrågor, som berör identitet, känslor och vänskap. Vi får följa med Petter och Ellen i deras utforskande av varandra, hur de träffas, hur det är att vara kär och vad det innebär att vara i en relation. Livsfrågor kan uppfattas som abstrakta men med hjälp av den här boken får du konkreta startpunkter för tankar och samtal om viktiga ämnen. Läromedlet utgår från en ram berättelse och till varje kapitel finns övningar och diskussionsfrågor kopplade till texten.

Text: Alexandra Frisk,
pedagogisk planerare vid Lärum

Alla böcker kan beställas i Lärums webbshop på shop.larum.fi

Glädjens vidunderliga kraft

Någon fascineras av lampor, en annan kan allt om kollektivtrafiken och en tredje stornjuter av musik. Vi är olika och det är något vi behöver uppmärksamma inom skolan. Gör vi det kan vi hitta det som ger glädje och då höjer vi livskvaliteten och förbättrar inlärningen, säger specialklasslärare Catarina "Ina" Lindroos.

Utgångspunkten är att vi alla är människor och vi behöver känna meningsfullhet. Det låter enkelt, men i skolvardagen i en specialklass kan det krävas det lilla extra för att hitta just det respektive individ känner glädje av och göra det till en del av pedagogiken.

Samtidigt är det extra viktigt att göra det just här, påpekar **Ina Lindroos**. Förutom att hon är specialklasslärare vid ”Toppan” i Helsingfors har hon jobbat mycket med kommunikation och fortbildat inom specialpedagogik.

- Många av mina elever har stora stödbehov och kämpar med mycket från morgon till kväll, hela livet. Vi vet också att många med funktionsnedsättning lider av psykisk ohälsa. De med autismproblematik är särskilt utsatta - forskning visar att de känner allra minst glädje i livet.

Men för att må bra behöver vi känna glädje. I dag vet vi också att vi lär oss genom glädje och genom att lyckas. Här har skolmiljön och vårt förhållningssätt stor betydelse, framhåller Ina.

Kollegor som visade glädjens potential

Ina har inte alltid haft fokus på glädje i sitt arbete som specialklasslärare. Hon insåg vilken potential det finns i ett sådant förhållningssätt då hon fick nya kollegor som började hitta på nya roliga kreativa aktiviteter.

- Jag såg hur roligt de hade, både vuxna och elever, och hur mycket eleverna lärde sig.

En annan nyckel var då hon insåg att hon verkligen måste utgå från respektive elev.

- Först tänkte jag att här kommer jag stora pedagoger och vet vad barn behöver och känner glädje av, men så insåg jag att alla har det där egna som är viktigt för dem.

Ina har också funderat på sina elevers resiliens, alltså förmåga att stå emot och klara av förändring, samt återhämta sig och utvecklas.

- Vad är det som gör att de här eleverna trots sina stora utmaningar lyckas motivera sig och lära sig nytt? Jag tror det hänger ihop med glädje och meningsfullhet. Vi i deras omgivning behöver skapa det roliga utgående från elevernas intressen.

På grund av sin funktionsnedsättning kan många ha svårt att utan hjälp och stöd vara med om positiva upplevelser. Det behöver skapas möjligheter till det.

Ina berättar hur glad hon blev då en förälder inför barnets skolstart i stället för att fokusera på utmaningarna frågade om de har roligt i skolan.

- Då tänkte jag att jess, den här föräldern har förstått något viktigt och jag blev än mer motiverad att fortsätta på glädjespåret.

Är skolan för prestationsinriktad?

Ina efterlyser att man inom skolan blev modigare och mer kreativ med att utnyttja elevernas intressen.

- Vi behöver våga ge mer utrymme för det. Läroplanen bygger ju på elevens delaktighet och fenomenbaserad undervisning.

Enligt Ina blir vi ändå lätt inrutade i vårt sätt att tänka kring skolan. Att man måste hålla på med vissa grejer för att eleverna måste lära sig viss kunskap eller vissa färdigheter. Det blir väldigt prestationsinriktat. Men då kan alternativet bli att en del elever inte gör något alls, påpekar Ina. Och varför skulle de då ens vilja komma till skolan?

Om vi däremot ger utrymme för dessa elevers intresseområden kan det tändas en glöd som kan bära långt.

- Om musiken gör en lycklig kan man jobba via det, och med hjälp av musik öva på nya färdigheter inom elevens olika individuella målsättningar.

”

Jag såg hur roligt de hade, både vuxna och elever, och hur mycket eleverna lärde sig.

—>

Samtidigt finns det förstås också behov av gränser. Man kanske inte kan tala om lampor hela tiden, men man kan avsätta en tid i schemat då det inte bara är tillåtet utan önskvärt. Man kan få åka ut på en tur med spårvagn om man jobbar bra, ifall det är just det som motiverar en.

Vi måste dessutom ha realistiskt uppställda krav. Om någon till exempel har mycket utåtagerande beteende är det sannolikt miljön och kraven det är fel på, påpekar Ina. När det kommer till elever med funktionsnedsättning är det en ständig utmaning att sätta ribban rätt, att hitta balansen mellan deras begränsningar och potential.

- Också de här eleverna behöver utmanas för att kunna utvecklas - det ger resiliens. Den som har utmaningar och övervinner dem, hen känner sann glädje.

Ina Lindroos.

Endorfinkickar och humor

I framtiden önskar Ina kunna utforska mer den fysiska sidan och de "endorfinkickar" fysisk ansträngning kan ge. Hon tror många av hennes elever skulle må bra av mer motion, men på grund av sina utmaningar behöver de hjälp med att testa på olika motionsformer.

- Många av mina elever kan inte själva välja att gå på "lenkki" om vi inte skapar den möjligheten. Hur kan de veta hur det är att få en sådan kick om de aldrig fått testa?

Ina understryker att det är just i skolan som de här möjligheterna ska erbjudas. Enligt henne kan det inte vara vårdnadshavarnas uppgift då deras vardag redan är så belastad.

Inas fokus på glädje har ett pedagogiskt syfte, men förutom att det gagnar eleverna är glädje en viktig ingrediens inom kollegiet. För att kunna jobba med elever med särskilda stödbehov behöver man förstå de bakomliggande orsakerna till deras utmaningar. Det kan handla om svårigheter med kognitionen, kommunikationen, impuls kontroll eller att läsa av känslor. Men att ha roligt på jobbet är det som gör att man orkar.

- Humor är kanske det allra viktigaste. Att man vågar bjuda på sig själv, vara självvironisk och tillsammans skratta då något går på tok.

För på tok går det nu som då, men det är också en möjlighet till utveckling.

- Via misstag och då man gör bort sig i arbetet med eleverna kan man lära sig och förändra.

”

Också de här eleverna behöver utmanas för att kunna utvecklas – det ger resiliens.

Text och foto: Matilda Hennell
Illustration: Albert Pinilla

Föreningsliv – en väg till gemenskap

I höst blir det ett år sedan jag började jobba på FDUV som läger- och föreningskoordinator. Men det är minsann inte av en slump som vägen har fört mig hit. Min väg in i FDUV startade när min dåvarande kollega bjöd in mig i föreningslivet. Året var 2012 och jag började som fritidsledare hos DUV i Västnyland, numera DUV i Västnyland och Kimitonejden.

FDUV:s medlemsföreningar har stor betydelse för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Så var det för 12 år sedan och så är det än i dag. Då det dras ner på personalresurser inom det sociala området är det extra viktigt att DUV-föreningarna finns. Främst för att personer med intellektuell funktionsnedsättning ska få vara delaktiga, men också för att de ska få upprätthålla en bra livskvalitet.

Jag lade vid ett tidigt skede märke till det stora engagemanget hos de aktiva i DUV-föreningen. Det finns ett genuint intresse för att ordna varierande aktiviteter för medlemmarna.

Föreningsliv ja, vad innebär det egentligen? För många av oss betyder det att vi utöver våra egna vardagsliv avsätter tid för att skapa och uppleva gemenskap. Att delta i en DUV-förening innebär att man inte bara bidrar till andras liv, utan även berikar sitt eget. När jag tänker tillbaka på de senaste tolv åren, inser jag hur mycket vi har vuxit tillsammans med medlemmarna. Gemenskapen som finns i föreningarna är verkligen något unikt.

Vad är då förbundets roll gentemot föreningarna? Vi på FDUV har en viktig roll i att föra föreningarna samman. Det att föreningsaktiva från olika regioner får träffas och bolla tankar. FDUV kan stödja och påbörja verksamhet tillsammans med föreningarna som de sedan kan fortsätta med kontinuerligt.

DUV-föreningarnas engagemang på lokal nivå är viktigt. Genom lokala initiativ och samarbeten som de har jobbat fram, får personer med intellektuell funktionsnedsättning synlighet och möjlighet att delta i meningsfulla fritidsaktiviteter.

Att få synas är viktigt. Att ha en hobby som verkligen betyder något - det att du får vara med i en dansgrupp, teatergrupp eller orkester och får uppträda för en publik - stärker självkänslan.

Innan DUV-föreningarna fanns det knappt några fritidsaktiviteter för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Det är bara cirka 60 år sedan de första föreningarna startades av föräldrar till barn med intellektuell funktionsnedsättning. Genom DUV-föreningarnas arbete får dessa individer nu möjligheter att synas, delta och känna sig inkluderade i samhället.

Vad innebär föreningsliv för dig? För mig handlar det om att växa tillsammans, känna samhörighet och skapa minnen som varar livet ut.

Foto: Sofia Jernström

”

Gemenskapen som finns i DUV-föreningarna är verkligen något unikt.

Sanna Tolvanen
vikarierande koordinator för läger och föreningar i södra Finland

Texten har tidigare publicerats i FDUV:s blogg på fduv.fi/blogg

Funktionshinderlagen riskerar bli en försämring

Vem ska ha rätt att få funktionshinderservice? Den här frågan avgörs i höst när regeringen och riksdagen fattar beslut om ändringar i den nya funktionshinderlagen. På FDUV är vi oroliga för att de beslut som klubbas igenom kommer att göra det svårare för många med intellektuell funktionsnedsättning att få funktionshinderservice.

Foto: Sofia Jernström

FDUV har i snart två årtionden jobbat för sammanslagningen av specialomsorgslagen och handikappservicelagen till en ny modern lag om funktionshinderservice. Tyvärr har det här arbetet gått långsamt och särskilt de senaste åren har lagberedningsprocessen varit kantad av många oväntade politiska turer.

Eftersom det har varit så många olika turer med den här lagen repeterar jag snabbt vad som hänt de senaste åren. I mars 2023 godkände riksdagen äntligen den nya funktionshinderlagen som skulle träda i kraft senare samma år. Sedan blev det riksdagsval och en ny regering tog över. Den nya regeringen Orpo sköt fram ikraftträdandet till januari 2025, eftersom de ville göra en del ändringar i tillämpningsområdet som bestämmer vem som har rätt att få funktionshinderservice. I den godkända lagen ingick nämligen inte en åldersbegränsning och regeringen var rädd för att det i praktiken skulle betyda att äldre personer utan funktionsnedsättning skulle kunna få service via lagen.

Förra våren var ändringarna i tillämpningsområdet på utlåtanderunda. Det föreslogs stora ändringar som gjorde oss på FDUV väldigt oroliga. I slutet av maj lämnade vi ett kritiskt utlåtande där vi motsatte oss ändringarna. Vår bedömning är att förslaget är i strid med FN:s funktionshinderkonvention och att det dessutom skulle radera systemet med de subjektiva rättigheterna för personer med funktionsnedsättning. Vår oro för tillämpningsområdet delas av största delen av de övriga funktionshinderorganisationerna.

Om det föreslagna ändringarna går vidare i oförändrad form kommer det att ha flera negativa konsekvenser för personer med intellektuell funktionsnedsättning. FDUV ser flera risker med förslaget:

1. Tillgången till funktionshinderservice försämras. Det blir svårare för barn, unga, äldre och personer med lindrig intellektuell funktionsnedsättning samt för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar att få funktionshinderservice. Vår bedömning är att de med större stödbehov inte påverkas på samma sätt.

”

Vår förhoppning är att regeringen backar i sina planer.

2. Socialvårdslagen tar över. Allt fler personer med intellektuell funktionsnedsättning hänvisas i första hand till socialvårdslagen där det inte finns tillräckliga eller lämpliga tjänster. Exempelvis personlig assistans, kortvarig omsorg och stöd i att fatta beslut ingår inte i socialvårdslagen. Tjänsterna i socialvårdslagen är dessutom behovsprövade, anslagsbundna och avgiftsbelagda, vilket betyder att de är bundna till välfärdsområdenas ekonomiska situation. Och som vi vet är den inte bra.
3. Lagen riskerar att bli en sparlag. Finansieringen av funktionshinderlagen minskar enligt förslaget med 60-70 miljoner euro i året i jämförelse med det som reserverats i regeringsprogrammet.

När den här kolumnen skrivs vet vi inte vilka ändringar regering och riksdag kommer att göra i tillämpningsområdet utgående från den kritik som framförts. FDUV har aktivt uppvaktat beslutsfattare för att föra fram vilka försämringar ändringarna för med sig för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Vår förhoppning är att regeringen backar i sina planer.

Samtidigt förbereder vi oss på att den nya lagen - som också innehåller många förbättringar - träder i kraft i januari. I slutet av året ordnar vi tre digitala föreläsningar om den nya lagen, läs mera i vår webbkalender. Vi måste tyvärr förbereda oss på att riksdagen i höst godkänner ett ofördelaktigt tillämpningsområde. Det här samtidigt som även många andra nedskärningar i social- och hälsovård samt den sociala tryggheten troligen klubbas igenom.

Text: Vanessa Westerlund,
sakkunnig inom påverkansarbete

Olivia och Viktor är nya medarbetare på FDUV

Vi har fått förstärkning till vårt familjeteam och påverkansarbetet. **Olivia Sandström** jobbar sedan maj som sakkunnig inom familjearbete i södra Finland och **Viktor Karlsson** började i augusti som projektansvarig för det nya projektet *Funktionsrätt i praktiken* (se här nedan för mer info om projektet).

Olivia är utbildad ergoterapeut och lösningsfokuserad neuropsykiatrisk coach, med erfarenhet från olika boendeenheter och dagverksamheter för personer med intellektuella funktionsnedsättningar.

- Närvaro, bemötande och glädje är viktiga element i mitt arbete, och jag har särskilt engagerat mig i frågor om kommunikation, bemötande och utmanande beteenden. Du är välkommen att kontakta mig med frågor som rör din familjs vardag och situation, säger Olivia.

Viktor har tidigare arbetat som närförman på före detta Kårkullas KUR-enhet, som erbjuder kris-, undersöknings- och rehabiliteringstjänster. Han har också arbetat inom äldreomsorgen och ungdomsarbetet.

- Det är spännande att få sätta i gång med projektet. För mig är det även extra roligt att vara tillbaka i funktionshinderområdet där jag känner att jag hör hemma, säger Viktor.

Både Olivia och Viktor är stationerade på kontoret i Helsingfors, men i synnerhet Viktor kommer att resa en hel del i Svenskfinland.

Olivia och Viktor.

Foto: Sofia Jernström

Nytt projekt ska utreda välfärdsområdets tjänster

FDUV:s nya projekt *Funktionsrätt i praktiken* har kört i gång. Syftet med projektet är att följa upp hur välfärdsreformen och den kommande nya funktionshinderlagstiftningen betjänar svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer.

Efter att Kårkulla samkommun avvecklats har ansvaret för att organisera svenskspråkiga tjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning övergått till de tvåspråkiga välfärdsområdena och Helsingfors stad. År 2025 får Finland också med stor sannolikhet en ny funktionshinderlag som påverkar tjänsterna. Inom projektet utreder FDUV hur de nya servicestrukturerna betjänar förbundets målgrupper. Vi informerar också om det nya servicesystemet, påtalar brister och sprider goda modeller.

FDUV kommer att samla in information om hur tjänsterna fungerar från DUV-föreningar, Steg för Steg, anhöriga och personer med intellektuell funktionsnedsättning. Projektet stöder dessutom DUV-föreningarna i kontakten med det egna välfärdsområdet och skapar regionala påverkansgrupper. Därtill är avsikten att utveckla servicetagarråd och modeller som stärker delaktigheten, för att personer med intellektuell funktionsnedsättning ska kunna påverka välfärdsområdenas tjänster.

Projektet är treårigt och finansieras av STEA. Ta kontakt med projektansvariga **Viktor Karlsson** för mer information (viktor.karlsson@fduv.fi, 040 682 27 41) eller läs mer på fduv.fi/funktionsrattipraktiken.

Andra stadiet avklarat – vad händer sedan? Inbjudan att delta i forskning

Hösten 2024 inleder vi ett forskningsprojekt vid pedagogiska institutionen vid Åbo universitet. Vi ska undersöka övergångar och samhörighet i närmiljö bland svenskspråkiga ungdomar med intellektuella funktionsnedsättningar efter studier på andra stadiet. Forskningen görs genom deltagande observation och intervjuer. Vi söker nu frivilliga ungdomar, vårdnadshavare och yrkespersoner inom servicesystemet från olika håll i Finland för att delta i vår forskning.

Syftet med forskningen är att skapa en övergripande och mångsidig bild av hur man planerar och förverkligar övergången från utbildning framåt för svenskspråkiga ungdomar med intellektuella funktionsnedsättningar, samt vilken samhörighet i närmiljön som sker i och efter övergången. Vi kartlägger eventuella utmaningar, hinder och framgångar som är förknippade med ungas övergångar och samhörighet i närmiljön.

Forskningsintervjuerna är fria samtalsstunder. Vi planerar och förverkligar dem individuellt enligt varje intervjupersons behov och önskemål. Intervjuerna görs på svenska, finska eller båda språken, i enlighet med vad som önskas. Observationerna i till exempel hem, läroanstalter eller hobby- och arbetsmiljöer planeras tillsammans med deltagarna i forskningen. Observationerna och intervjuerna är strikt konfidentiella.

Det har forskats väldigt lite i detta ämne och det är därför viktigt att vi får deltagare till vår forskning! Inbjudan får förmedlas vidare till personer som eventuellt är intresserade av att delta i forskningen. Projektet leds av docent **Anna-Maija Niemi** och projektets huvudforskare är FD **Aarno Kauppila**.

Om du blev intresserad av att delta i undersökningen och vill bli intervjuad, ta kontakt per e-post: aarno.e.kauppila@utu.fi eller anna-maija.niemi@utu.fi.

FDUV är projektets samarbetspartner och projektet finansieras av Svenska kulturfonden.

Foto: iStock

**TURUN
YLIOPISTO**

Tack för responsen!

Tusen tack till alla som svarade på vår läsarenkät. Det hjälper oss att göra en tidning som är meningsfull för er. Över 90 procent av alla ni 55 personer som svarade uppgav att Gemenskap och påverkan GP är jätteviktig eller ganska viktig för er. De flesta av er skulle också rekommendera GP till en vän, anhörig eller arbetskamrat. Vi fick dessutom många fina tankar om hur tidningen kunde utvecklas, men upp till 40 procent av er anser att GP är bra som den är.

Bland alla som svarade och uppgav sina kontaktuppgifter har vi lottat ut några presentkort. Personerna som lotten föll på har meddelats personligen.

Kurser och evenemang

VARANNAN TISDAG KL. 16–17 DIGITALT

Föreläsningsserien Vardagen med IF

Vår populära föreläsningsserie fortsätter på hösten med fem digitala föreläsningar tisdagar kl. 16-17. Vi lyfter upp olika teman som berör vardagen för familjer där det finns barn, unga eller vuxna med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning. Höstens program:

- 17.9: Att få ett besked om barnets intellektuella funktionsnedsättning
- 1.10: Att kommunicera med personer med stort stödbehov
- 22.10: När barnet ska börja i skolan eller andra stadiets utbildning
- 5.11: Vägen till vuxenlivet och att flytta hemifrån
- 12.11: Att stärka den psykiska hälsan och välbefinnandet

Mera information och anmälan senast samma dag kl. 14: fduv.fi/kalender, olivia.sandstrom@fduv.fi, 040 653 06 70 eller camilla.forsell@fduv.fi, 040 673 96 95.

Foto: iStock

TORSDAG 19.9 OCH 21.11 KL. 18.30–20 PÅ FÖRSAMLINGSHEMMET

Föräldrträffar i Lovisa

Välkommen med på FDUV:s och Agricola svenska församlings föräldrträffar för dig som är förälder till ett barn som behöver extra stöd eller handledning, vilket kan göra vardagen annorlunda och utmanande på olika sätt. Du får utbyta erfarenheter och tankar kring vad som stressar, ger och tar energi i vardagen när man har ett barn med funktionsnedsättning, oberoende av barnets ålder. Mera information och anmälan senast en vecka på förhand: fduv.fi/kalender, olivia.sandstrom@fduv.fi, 040 653 06 70.

TORSDAG 26.9 OCH 24.10 KL. 13–15 DIGITALT

När åldern börjar ta ut sin rätt – att åldras med IF

Den här tvådelade digitala kursen är för dig som funderar över åldrandet. Du funderar kanske över ditt eget åldrande då du har en intellektuell funktionsnedsättning (IF), är anhörig eller närstående till en åldrande person med IF eller så jobbar du inom omsorgen med äldre personer. Föreläsare är bland andra läkare **Johanna Granvik** och psykolog **Anita Norrdahl**. Mera information och anmälan senast 23.9: fduv.fi/kalender, susanne.tuure@fduv.fi, 0400 600 676.

TORSDAG 26.9 OCH 28.11 I EKENÄS OCH 24.10 I KARIS

Föräldrträffar i Raseborg

Välkommen med på FDUV:s föräldrträffar för dig som är förälder till ett barn som behöver extra stöd eller handledning, vilket gör vardagen annorlunda och utmanande på olika sätt. Under hösten ordnas tre träffar i Raseborg: två på Seniora i Ekenäs och en på Kulturhuset Fokus i Karis. Träffarna är ett samarbete med den lokala DUV-föreningen. Mera information och anmälan senast en vecka på förhand: fduv.fi/kalender, olivia.sandstrom@fduv.fi, 040 653 06 70.

ONSDAG 2.10 KL. 17.30–19.30 PÅ RED & GREEN

Föräldrträff om funktionshinderlagen i Närpes

Vad kan den nya funktionshinderlagen innebära för er familj? Vi ordnar en temakväll kring den nya lagen om funktionshinderservice i Närpes. Träffen är ett samarbete med DUV i Sydösterbotten. Mera information och anmälan senast 23.9: fduv.fi/kalender, camilla.forsell@fduv.fi eller 040 673 96 95.

TISDAG 8.10 KL. 17.30–19.15 PÅ ÖSTANLID

Föräldrträff i Jakobstad

Välkommen att träffa andra föräldrar i en liknande situation, utbyta erfarenheter och tankar kring vardagspusslet när man har ett barn eller en ungdom med funktionsnedsättning. Träffen är ett samarbete med DUV i Jakobstadsnejden. Vi ordnar vid behov med parallellt program för barnen med funktionsnedsättning och syskonen. Mera information och anmälan senast 30.9: fduv.fi/kalender, camilla.forsell@fduv.fi eller 040 673 96 95.

14–16.10 PÅ EVANGELISKA FOLKHÖGSKOLAN I VASA

Höstlovläger

På höstlovet ordnar vi ett dagläger för barn och unga måndag till onsdag. Vi anpassar aktiviteterna enligt deltagarnas intressen och behov för att skapa ett roligt och avkopplande lovprogram. Vi kommer bland annat att pyssla, sjunga, spela sällskapsspel och vara ute. Vi går på café eller restaurang och åker på någon kortare utfärd. Lägre är gratis för deltagarna. Mera information och ansökan om plats: fduv.fi/kalender, daniela.mard@fduv.fi, 050 302 78 88.

Foto: Erica Sved

18–19.10 PÅ HÄRMÄ SPA

Må bra-dagar för anhöriga

Dagarna riktar sig till dig som är förälder, bonusförälder eller syskon till en vuxen med intellektuell funktionsnedsättning. Om du känner att det skulle göra gott med ett avbrott i vardagen och träffa andra som har omsorg och funderingar om vuxna med funktionsnedsättning, då kan det här vara något för dig! Mera information och anmälan senast 15.9: fduv.fi/kalender, susanne.tuure@fduv.fi, 0400 600 676.

MÅNDAG 21.10 KL. 18–20 PÅ FOLKHÄLSANHUSET WASA OCH DIGITALT

Infoträff om funktionshinderservice i Österbotten

Vilka svenskspråkiga tjänster erbjuds det inom ditt välfärdsområde? Vem ska du vara i kontakt med? Välkommen med på FDUV:s infoträff i Vasa! Du kan delta fysiskt eller på distans. Under kvällen diskuterar vi de tjänster som Österbottens välfärdsområde erbjuder för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer. Vi kommer senare att ordna liknande träffar på andra håll i Svenskfinland. Träffarna är en del av FDUV:s nya projekt *Funktionsrätt i praktiken*. Mera information och anmälan senast 14.10: fduv.fi/kalender, viktor.karlsson@fduv.fi, 040 682 27 41.

LÖRDAG 26.10 KL. 10–17.30 PÅ BACKBY GÅRD I ESBO

Välståndadag för pappor

Kom och träffa andra pappor och bonuspappor till barn med funktionsnedsättning. Vi har ledda diskussioner men också tid för fri samvaro och motion.

Mera information och anmälan senast 18.10: fduv.fi/kalender, olivia.sandstrom@fduv.fi, 040 653 06 70.

26–27.10 PÅ HOTELL VALLONIA I SMEDSBY

Familjekursen Första tiden

Den här familjekursen är för er som nyligen eller inom de senaste åren fått besked om barnets intellektuella eller liknande funktionsnedsättning. Den passar även för familjer där det finns en misstanke om en intellektuell funktionsnedsättning hos barnet. Vi har ledda diskussioner för er föräldrar medan barnen med funktionsnedsättning och syskonen har eget program. En del av programmet är gemensamt för hela familjen. Mera information och ansökan senast 15.9: fduv.fi/kalender, camilla.forsell@fduv.fi eller 040 673 96 95.

Foto: iStock

TORSDAG 31.10 KL. 17.30–19.15 PÅ NEDERVETIL SKOLA

Föräldrträff i Nedervetil

Kom med på en föräldrträff där ni får träffa andra i en liknande situation, utbyta erfarenheter och tankar kring vardagspusslet när man har ett barn eller en ungdom med funktionsnedsättning. Träffen är ett samarbete med DUV i Karlebynejden. Vi ordnar vid behov med parallellt program för barnen. Mera information och anmälan senast 22.10: fduv.fi/kalender, camilla.forsell@fduv.fi eller 040 673 96 95.

LÖRDAG 9.11 KL. 10–16 PÅ LOJO SPA I KARISLOJO

Familjedag på Lojo spa

På familjedagen ordnar vi program för hela familjen - både gemensamt och skilt. Hjälpmedare stöder barn, unga eller vuxna med funktionsnedsättning att delta i anpassade aktiviteter. För syskonen ordnar vi också ledda aktiviteter. För föräldrarna finns möjlighet att delta i diskussioner med fokus på vardagspussel och familjens stödnätverk. Mera information och anmälan senast 7.10: fduv.fi/kalender, olivia.sandstrom@fduv.fi, 040 653 06 70.

ONSDAG 13.11 KL. 9.30–17 PÅ G18 I HELSINGFORS

Från vårdobjekt till medborgare

Den 13 november kulminerar vårt jubileumsår i ett seminarium om självbestämmande och delaktighet. Talare är bland andra forskaren **Stina Sjöblom** samt svenskarna **Lotta Frecon** och **Anna Pella**, båda föräldrar till barn med flerk Funktionsnedsättning. Våra tidigare och nuvarande verksamhetsledare **Mikael Lindholm**, **Lisbeth Hemgård** och **Annette Tallberg-Hahtela** blickar tillbaka på förbundets 70-åriga historia. Seminariet avslutas med mingel och lätt traktering. Mera information och anmälan senast 27.10: fduv.fi/kalender, matilda.hemnell@fduv.fi, 040 503 72 30.

22–24.11 PÅ SOLVALLA I ESBO OCH PÖRKENÄS I JAKOBSTAD

Läger med jultema

Välkommen på veckoslutsläger med jultema, antingen till Österbotten eller södra Finland. Vi firar lilla jul och anpassar programmet enligt deltagarnas intressen och önskemål. Vi bekantar oss med finlandssvenska jultraditioner, sjunger julsånger och gör julpyssel. Lägren riktar sig till personer med intellektuell funktionsnedsättning eller liknande stödbehov. Pris: 150 euro. Mera information och ansökan (öppnar i oktober): fduv.fi/kalender, sanna.tolvanen@fduv.fi, 040 865 38 88 eller daniela.mard@fduv.fi, 050 302 78 88.

Foto: Pixabay

TISDAG 26.11, 3.12 OCH 10.12 KL. 18–20 DIGITALT

Föreläsningsserie om funktionshinderlagen

Arbetet med att förnya funktionshinderlagstiftningen har pågått länge och är nu på slutrakan. Enligt planen träder den nya lagen i kraft 1.1.2025. Under FDUV:s digitala föreläsningsserie får du information om den nya lagen, era rättigheter och vilka förändringar lagen för med sig. Vi kommer bland annat att gå igenom:

- Tillämpningsområdet och vem som har rätt att få service via lagen
- Hur serviceprocessen ser ut och vad som händer med specialomsorgsprogrammen
- Vad lagens 3-åriga övergångsperiod innebär i praktiken
- Vilka tjänster som ingår i lagen och vad de innehåller (t.ex. boende, personlig assistans, stöd för rörligheten)
- Vilka tjänster som fortsätter som förut, vad som förändras och helt nya tjänster.

Foto: iStock

Reservera datumen redan nu. Senare i höst publicerar vi närmare information om innehåll och anmälan för respektive tillfälle. Mera information: fduv.fi/kalender, vanessa.westerlund@fduv.fi, 040 674 72 47.

LÖRDAG 30.11 KL. 10–16 PÅ VÄSTRA NYLANDS FOLKHÖGSKOLA I KARIS

Vägen till vuxenlivet

Välkommen med på en kursdag för familjer med ungdomar och vuxna med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning som står inför steget att flytta hemifrån och allt vad det innebär. Under kursdagen erbjuds separata program för föräldrarna och ungdomarna där vi funderar på flyttförberedelse ur olika perspektiv. Mera information och anmälan: fduv.fi/kalender, olivia.sandstrom@fduv.fi, 040 653 06 70.

Närmare information och nya evenemang hittar du i vår webbkalender: fduv.fi/kalender. Om du prenumererar på vårt nyhetsbrev får du information direkt till din e-post ungefär en gång i månaden: fduv.fi/nyhetsbrev

Tankar om glädje

Vi bad några lägerdeltagare på Solvalla berätta om vad som gör dem glada.

Benjamin Eklöf

Vad gör dig glad?

Jag tycker om att vara ute och gå.
Jag blir också glad när solen lyser.

Hur känns det i kroppen när du är glad?

Det känns bra.

Kan du berätta om en stund på senaste tiden då du har varit riktigt glad?

Jag var glad när vi hade filmkväll
nu under lägret.
Det var en bra film.

Har du något tips för hur man kan göra någon annan glad?

Man kan göra någonting roligt tillsammans,
till exempel spela spel.

Oliver Vihtonen

Vad gör dig glad?

Allt som man kan göra på läger!
Hemma tycker jag om att spela Fifa.

Hur känns det i kroppen när du är glad?

Det känns bra.
Just nu är jag förväntansfull
inför kvällens disco.

Kan du berätta om en stund på senaste tiden då du har varit riktigt glad?

Jag är alltid glad på läger.
Det är roligt att umgås med alla som är här.

Har du något tips för hur man kan göra någon annan glad?

Man kan till exempel ge den andra paket
eller umgås tillsammans.

Malin Leppänen

Vad gör dig glad?

Jag blir glad av att få träffa människor som jag känner från tidigare sommarläger. I min vardag blir jag också glad av att simma, cykla och promenera. Ibland kanske jag tar en glass på stan.

Hur känns det i kroppen när du är glad?

Jag skrattar och blir ivrig.

Kan du berätta om en stund på senaste tiden då du har varit riktigt glad?

Jag var glad när jag var på fest på Ramsholmen med mitt jobb. Det var 30 grader varmt och vi njöt av mat och livemusik.

Har du något tips för hur man kan göra någon annan glad?

Man kan umgås och ha trevligt tillsammans.

Text: Anna Ilmoni
Foto: Sofia Jernström

Foto: iStock

Hur gick det sen? Delta i forskning om livet efter dina studier

Är dina studier på andra stadiet snart slut, till exempel vid Optima?
Eller har du just avslutat dina studier?
Då kan du delta i en forskning!

Forskare vid Åbo Universitet söker svenskspråkiga ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning som vill delta i deras forskning. Forskarna ska ta reda på vad som händer efter studierna, hur de unga förbereds för tiden efter studierna och hur det sedan blir.

De som deltar i forskningen blir intervjuade. Forskarna följer också med dem i deras vardag.

Om du vill delta i forskningen ska du skicka e-post till forskarna Aarno Kauppila eller Anna-Maija Niemi. Deras e-postadresser är aarno.e.kauppila@utu.fi och anna-maija.niemi@utu.fi. Du kan också be någon om hjälp med att kontakta dem.

**TURUN
YLIOPISTO**

Minnen från lägersommaren

I sommar ordnade vi över 20 läger i Österbotten och i södra Finland. Vi hade roligt både på dagläger och på övernattningsläger.

Temat för årets sommarläger var "lika olika - tillsammans är vi starka". Vi har bland annat funderat på våra styrkor. Någon är bra på att sjunga, dansa eller måla. Någon annans styrka är att vara en god vän. På ett läger gjorde vi en superhjältesång och på teater- och kulturläger har deltagarna fått skapa sina egna superhjältar.

Här är några foton från lägren. Hittar du en bild på dig själv eller någon du känner?

Isac Broberg, Edith Nyström och Linus Sjölund.

Victor Lehtinen upptäder.

Christel Heininen.

Karin Hannus och Stefan Müntzel.

Fanny Stenroos och Christel Heininen.

Merja Ullner, Alva Johansson, Maria Palmber, Stella Bondestam.

Sonja Lindstedt, Sofia Sundqvist, Stella Bondestam och Isabella Nyström.

Elin Reichel och Mio Niemi.

Lena Hägglund, Meta Fontell, Björn Nylund, Mats Rosenqvist och Benny Talling.

Monica Lindholm och Johnny Langhoff i somriga blomkransar.

Sol på bryggan.

Cafébesök i Ekenäs.

Fanny Käld och Hans Holmgård gör tygkonst.

Daniela Mård och Nicklas Wägar vid Strandhem.

Eivor Björkgren, Ida Backman och Jeanette Lindros.

Wilmer Nydahl, Tove Sandås och Sanni Storgård vid pianot.

Robin Wester gör såpbubbelkonst.

Viggo Norrgård, Sigrid Broo och Casper Ljungerstam spelar frisbeegolf.

Edith Pörfors blåser såpbubblor.

Leo Leppälä träffar en ren.

STEG FÖR STEG, stegforsteg.fi

Utbildningsdag i Vasa för Österbottens lokala grupper.

Sommarhälsning från de lokala grupperna

I juni samlades aktiva medlemmar i de lokala grupperna till en utbildningsdag i Vasa, Åbo och Borgå.

Vi lärde oss mycket om påverkansarbete.

KoVa-gänget och Hesagänget deltog i Prideparaderna i Vasa och Helsingfors. Skärigänget deltog på Pargasdagarna, och Jakobs-gruppen besökte Juthbackamarknaden i Nykarleby.

Lokal verksamhet under hösten

Våra lokala grupper har börjat planera sin verksamhet för hösten.

Jakobs-gruppen ska bekanta sig med rådet för personer med funktionsnedsättning. KoVa-gänget ska diskutera tillgänglighetsfrågor med Svenska Österbottens Ungdomsförbund.

I Borgå ska vi besöka enheten Utterbäck, där personer med större stödbehov bor.

I Helsingfors och Åbo ordnar de lokala grupperna filmvisning tillsammans med DUV-föreningarna.

FixTV kommer på besök och visar sin film Drömmen blir verklighet.

När-gruppen fortsätter planera Storträffen.

På vår webbplats stegforsteg.fi hittar du mer info om höstens träffar och verksamhet.

Hesagänget deltog i Helsingfors Pride.

Erfarenhetstalare live på Facebook

Veckan för talsvårigheter ordnas den 30 september till 6 oktober.

Under veckan har vår erfarenhetstalare Tobias Ståhlberg ett digitalt och direktsänt erfarenhetstalaruppdrag.

Storträff och årsmöte

I år ordnar vi Storträff i Närpes.

Vår lokala grupp i Närpes, När-gruppen, välkomnar Steg för Stegs medlemmar till Storträff den 26-27 oktober.

Under Storträffen håller vi årsmöte och kan delta i olika program och workshopar.

Du kan läsa mer om Storträffen och anmäla dig på vår webbplats stegforsteg.fi, eller genom att ringa Sofia, Frank eller Fanny.

Skärigänget deltog i Pargasdagarna.

Välkommen på **DANSGALA** på Norrvalla i Vörrå lördagen den 5 oktober kl. 16-20. Vi dansar till tonerna av Jonzons. Dansen inleds med att skåla för FDUV 70 år. Inträde 10 euro. Norrvalla ordnar med försäljning av sött och salt.

DUV i Vasanejden • vasanejden.duv.fi

Hälsingar från Vasanejden!

Vilken rolig sommar vi haft med sommarträffar, dans på Fagerö och besök till Power Park. Nu har höstens fritidsverksamhet kört i gång. Den här hösten är det mycket verksamhet i samarbete med andra, men vi ordnar också en hel del egen verksamhet.

Större evenemang på kommande:

- Den traditionella **SOPPDAGEN** ordnas på Arbetscentralen 26.10 kl. 11.30-14. Kom och ät god kött- eller klimpsoppa för 10 euro. Kaffe ingår. Du kan också ta hem soppa.
- **ALLSÅNG** med kaffebjudning i Folkhälsanhuset i Smedsby 23.11 kl. 14-15.30.
- **LILLAJULSFEST** med DUV i Mellersta Nyland i Helsingfors 30.11. Vi åker tåg till Helsingfors, är på fest och sover på hotell.

Läs senaste medlemsblad eller kolla webbplatsen för mera information.

Ida Kinnunen var med till Power park.

Vi ordnade sommarträffar på boenden där ett boende bjöd in ett annat. Här är det Mikael i Malax som har varit på sittdans och nu äter kladdkaka.

DUV i Sydösterbotten • sydosterbotten.duv.fi

Hälsingar från Sydösterbotten

I våras hade vi friluftsdag med olika grenar såsom bollkast och hinderbana på natursköna Bötombergen i Kristinestad och i sommar hade vi den traditionella sommarfesten på Fagerö i Rangsby. Båda tillställningarna var välbesökta och den senare är årets höjdpunkt för många. Många gäster från olika håll i Österbotten kom och åt av den goda maten och dansade sedan med gott humör.

I september far vi på en dagsresa till Umeå och i oktober firar vi FDUV 70 år då vi deltar i dansgalan på Norrvalla.

Ha en fin höst önskar DUV i Sydösterbotten!

Sommarfest på Fagerö.

DUV på Åland • duv.ax

Ny lägergård på Åland

Våren var intensiv med färdigställande av vår nybyggda lägergård på Lottenberg. I slutet av maj kunde vi sedan fira invigningen av den nya tillgänglighetsanpassade lägergården - en milstolpe i föreningens historia! Det har varit fint att kunna ordna sommarens läger för barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning där. Lördagen den 21 september ordnar vi öppet hus - välkommen att bekanta er med lägergården och föreningens verksamhet. Då kan ni också träffa FDUV:s familjekoordinator **Susanne Tuure** och föreningens familjestödare. Anmälan till DUV-kansliet senast måndagen den 16 september.

Ordförande Anna Hedenberg inviger den nya lägergården.

DUV i Västra Åboland • aboland.duv.fi

Hösthälsningar från Åboland!

Vi på DUV i Västra Åboland har vi haft en händerik sommar med många trevliga sommaraktiviteter, tack vare vår sommararbetare Jessica. Vi har bland annat njutit av minigolf, strandhäng, sommar-teater, besök till Tall Ships Races och en dagskryssning. Föreningen representeras också på Åbo Pride i slutet av augusti. Ett antal boenden har fått ta del av skraddarsydd verksamhet, bland annat sensomotoriska uppgifter och bakning, vilket har varit en succé!

Nu har höstterminen kört i gång, och vi har fler roliga aktiviteter att se fram emot. I programutbudet hittas både gamla favoriter och nya tillskott. Till den senare kategorin hör bland annat en dramaklubb som ordnas i Åbo under ledning av teaterpedagogen Lotte Karlsson. Vi kommer också att hinna med flera evenemang - loppisrunda, halloweenfest och mat- och målerikväll i samarbete med Marthaförbundet för att nämna några.

Bekanta dig gärna med höstens program på vår webbplats. Du kan också följa oss på sociala medier (Facebook: DUV i Västra Åboland, Instagram: @duvaboland) för att få regelbundna uppdateringar om vad vi har på gång.

Vi önskar er alla en mysig höst!

Medlemmarna Merja Ullner, Maria Lindqvist och Tom Tamminen på kryssning. Foto: Jessica Juthman

DUV i Mellersta Nyland • mellerstanyland.duv.fi

Hälsningar från Mellersta Nyland

Efter en lång sommar med roliga utfärder och teaterbesök är det nu höst och det betyder att klubbarna äntligen har startat igen! Under hösten 2024 arrangerar vi följande klubbar och kurser:

- **Måndag:** Seniorsklubb, Konstklubb Grani, Samtalsgrupp för anhöriga
- **Tisdag:** Slöjd, Dans, Konstklubb Kyrkslätt
- **Onsdag:** Allsång, Öppet Hus Grani, Simning
- **Torsdag:** Öppet hus Parisgränden, Matlagningskurs
- **Lördag:** Karaoke, Lördagskväll i Grani och Parisgränden
- **Söndag:** Bowling, Gymnastik i Grani

Som du ser har vi program nästan varje dag i veckan. Läs mera ingående om klubbarna i klubbhäftet som du hittar på vår webbplats. Hoppas du hittar någon klubb som passar just dig!

Vi har också många roliga evenemang på kommande. Bland annat ska vi besöka Svenska Teatern i oktober för att se DuvTeaterns nya pjäs Livsfarligt på allvar. Den 30 november blir det stor jubileumsfest på Clarion Hotel i Helsingfors, hoppas vi ses där!

Mera information om våra evenemang och om hur man anmäler sig hittar du i senaste numret av vår medlemstidning DUV Vingen info och på vår webbplats.

Foto: Stefan Bremer / illustration: Meri Craig

”I DUV kan du ge mycket, men också få”

Här på sidan lyfter vi fram personer som är engagerade i våra medlemsföreningar. Pensionerade polisen Kenneth Eriksson är styrelsemedlem i DUV i Mellersta Nyland sedan cirka sex år.

Varför har du engagerat dig i DUV??

Det är för min son Roys skull jag hänger med i de här rullorna. När Roy föddes sa läkaren att han kommer att leva 3 timmar, nu är han över 30 år. Våra funkisar har ju inte valt att ha sina problem, de ska inte straffas. De ska ha samma rättigheter och möjligheter till roligheter som alla andra. Och samhället ska bära ansvaret.

Men i dag måste man kämpa för att ens barns rättigheter ska förverkligas. Ingen berättar vad man har rätt till, man måste ta reda på allt själv. Jag har ork och vana att leta fram saker, det har inte alla föräldrar.

Jag tycker det är viktigt att i god tid tänka på den ungas framtid. Vi föräldrar har ett ansvar att lära våra barn att klara sig självständigt med visst stöd. Det kommer en dag då vi föräldrar inte längre finns. Jag försöker ta reda på hur det ska ordnas sedan och vem som ska ha ansvar för Roy. Men det är total katastrof i Västra Nylands välfärdsområde. Det är nästan komiskt. Ingen vet. Inte ens cheferna. Ingen tar ansvar. I Kyrkslätt där vi bor finns ingen socialarbetare inom funktionshinderservicen som kan svenska. Roy ska ha rätt till service på svenska. Vi brukar ha honom med på alla möten. Det är ju honom det gäller.

Först var vi med i Kirkkonummen Kehitysvammayhdistys. Jag var också ordförande där två år, men efter att Roy var på Optima i Nykarleby fick vi upp ögonen för vad DUV kan erbjuda och har varit medlemmar sedan dess. Och så blev jag tillfrågad att ställa upp i styrelsen.

Vi engagerade oss inte i föreningarna när Roy var liten. När barnen är små har man fullt upp med terapier och annat. Men när de blir äldre och flyttar hemifrån märker man hur viktigt det är med klubbar och något att göra på fritiden.

Vad är ni bra på i er förening?

Vår förenings styrka är att vi har möjlighet att ordna aktiviteter åt medlemmarna. Hela idén med vår förening är att ordna program som är givande för dem. Verksamheten är mångsidig och uppskattad. Två heltidsanställda hjälper förstås. Jon och Muluken är riktigt huippu båda två. De har också lyckats skaffa bra klubbledare.

Vad borde ni bli bättre på?

Vi borde bli bättre på att få med nya medlemmar i styrelsen, men det är en utmaning för alla föreningar. Jag önskar att fler skulle aktivera sig. Nya människor ger ny drive och är bra för föreningens utveckling.

Kenneth Eriksson med sonen Roy. Roy är med i DuvTeaterns ensemble och deltar aktivt i DUV i Mellersta Nylands klubbar och utfärder.

Har du tips på någon lyckad verksamhet som andra kunde ta modell av?

Vi åker varje sommar på utfärd till Raseborgs sommartheater kombinerat med fin middag på restaurang. Det har blivit en tradition och är för många sommarens höjdpunkt. Både funkisar och anhöriga deltar. Utfärden bidrar till bra vi-anda. När man deltar i sådana här utfärder får man kontakt med andra som också har specialbarn och barnen får uppleva roliga saker. Det är det som är grejen. Vi brukar också årligen gå på en HIFK-ishockeymatch. Du skulle se det här gänget då!

Vad får du ut av att vara med i DUV-rörelsen?

Nog är det möjligheten att själv vara med och ta beslut som har att göra med föreningen och som gagnar medlemmarna, också Roy. Vi ska kunna ge våra funkisar ett liv som är värdigt att leva. Funkisarna ger dessutom mycket tillbaka. Ibland får jag frågan om det inte är hemskt att ha ett barn med problem. Mitt svar är nej, man lär sig så mycket. Roy har lärt mig mer än vad något annat kunde lära mig.

Tycker du andra borde engagera sig?

Absolut, speciellt om du har barn som behöver stöd. Genom att vara med kan du ge mycket, men också få. Det är viktigt att få byta erfarenheter med andra i liknande situation. Om vi inte skulle ha gått med i DUV vet jag inte hur vårt liv skulle se ut.

Text och foto: Matilda Hemnell

Jubileumsseminarium

FRÅN VÅRDOBJEKT TILL MEDBORGARE

– om självbestämmande och delaktighet
onsdag 13.11 kl. 9.30–17 på G18 i Helsingfors

Anmäl
dig senast
27.10!

Huvudtalare på seminariet är **Lotta Frecon** och **Anna Pella**, båda föräldrar till barn med svår flerfunktionsnedsättning. Lotta är också pedagog och projektledare och Anna är journalist och författare till När du ler stannar tiden, Väntesorg och barnboksserien Funkisfamiljen. Foto: Agneta Heins

Se hela programmet och anmäl dig på vår webbplats: fduv.fi/kalender